

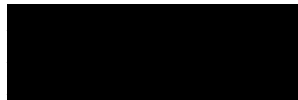

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Współpracy Międzynarodowej

DWM-WOPGM.053.1.2025.BT
Warszawa, 27 listopada 2025 r.

Pan

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję z dnia 29 sierpnia 2025 r. w sprawie niezwłocznego podjęcia inicjatywy ustawodawczej w kierunku ograniczenia finansowania przez Polskę wsparcia socjalnego, zdrowotnego, edukacji dla części obywateli Ukrainy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na podstawie art. 50 ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*¹, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać wsparcie w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ww. ustawy albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

Na podstawie art. 14 ust. 15 ww. ustawy wójt (burmistrz/prezydent miasta), zarząd powiatu oraz zarząd województwa dysponują środkami z Funduszu Pomocy. Środki z FP nie są więc przekazywane obywatelom Ukrainy, tylko jednostkom samorządu terytorialnego, które wykorzystują je na finansowanie zadań oświatowych – głównie na wynagrodzenia dla nauczycieli.

Środki przekazywane jednostkom samorządu terytorialnego na realizację tego zadania są naliczane zgodnie z algorytmem, stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych na dany rok budżetowy (w latach 2022-2024 na podstawie załącznika do rozporządzenia w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej), na podstawie danych wykazanych w systemie informacji oświatowej. Transfery na to zadanie ze środków finansowych Funduszu Pomocy są przekazywane jednostkom samorządu terytorialnego w miesięcznych ratach.

Środki z Funduszu Pomocy są przeznaczone na wydatki związane z funkcjonowaniem szkół i placówek oświatowych, które pozostają w związku z dodatkowymi zadaniami oświatowymi dotyczącymi dzieci z Ukrainy, głównie na wynagrodzenia dla nauczycieli. Środki mogą być również przeznaczone m.in. na doskonalenie zawodowe nauczycieli, zakup artykułów biurowych i pomocy naukowych, zakup sprzętu komputerowego czy wydatki na media np. wodę, ścieki, energię elektryczną.

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 337 z późn. zm.

Szczegółowy zakres zadań finansowanych z otrzymanych środków należy do decyzji poszczególnych samorządów, z tym, że środki z Funduszu Pomocy muszą być - zgodnie z ustawą - wydane na zadania oświatowe dotyczące dzieci z Ukrainy.

Informuję, że ustawą z dnia 12 września 2025 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu weryfikacji prawa do świadczeń na rzecz rodziny dla cudzoziemców oraz o warunkach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*², zmieniona została między innymi ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Zgodnie z ww. nowelizacją finansowanie uczniów z Ukrainy z Funduszu Pomocy na dotychczasowych zasadach będzie utrzymane do końca 2025 roku. Potem finansowanie uczniów z Ukrainy przechodzi na zasady ogólne.

Od dnia 1 stycznia 2026 r. dzieci, uczniowie, wychowankowie i słuchacze będący obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, zostaną uwzględnieni przy podziale kwoty potrzeb oświatowych jednostek samorządu terytorialnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Dla ww. uczniów z Ukrainy dostępna jest pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego (jednorazowe wsparcie na ucznia, w którego rodzinie nastąpiło zdarzenie pogarszające znacznie sytuację materialną).

Prawo do nauki jest jednym z podstawowych praw współczesnego człowieka, regulowanym przez prawo międzynarodowe i krajowe. W prawie krajowym, prawo do nauki gwarantuje art. 70 *Konstytucji RP*³, zgodnie z którym nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa – *Prawo oświatowe*⁴.

Z dniem 1 września 2024 r. dzieci i młodzież będący obywatelami Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r., zostali objęci obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym, obowiązkiem szkolnym albo obowiązkiem nauki. Przepisy umożliwiające pobieranie nauki przez dzieci i młodzież z Ukrainy z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zostały zniesione.

Przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dzieci i młodzież, obywatele Ukrainy, korzystają z takich samych rozwiązań polskiego systemu oświaty, jak dzieci i młodzież, obywatele innych krajów, oraz dzieci i młodzież będący obywatelami polskimi, którzy pobierali naukę w szkołach w systemach oświaty innych państw.

Stosownie do obowiązujących przepisów art. 165 ustawy – *Prawo oświatowe*, osoby niebędące obywatelami polskimi korzystają z nauki i opieki w publicznych przedszkolach, a podlegające obowiązkowi szkolnemu, korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach podstawowych na warunkach dotyczących obywateli polskich. Osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi nauki, korzystają z nauki i opieki

² Dz.U. z 2025 poz.1301.

³ Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

⁴ Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 z późn.zm.

w publicznych szkołach ponadpodstawowych na warunkach dotyczących obywateli polskich do ukończenia 18 lat lub ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ww. ustawy, osoby niebędące obywatelami polskimi oraz osoby będące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, mają prawo do:

- 1) dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego nie dłużej niż przez okres 24 miesięcy
Dodatkową naukę języka polskiego dla osób, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, organizuje organ prowadzący szkołę w wymiarze nie niższym niż 2 godziny lekcyjne tygodniowo.
Jednocześnie uczniowie, obywatele Ukrainy, przybywający do Polski od 24 lutego 2022 r., którzy rozpoczęli dodatkową naukę języka polskiego w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024, mają prawo do tej nauki przez okres nie dłuższy niż 36 miesięcy⁵;
- 2) nauki w oddziale przygotowawczym dla osób, które wymagają dostosowania procesu kształcenia do ich potrzeb i możliwości edukacyjnych. W oddziale przygotowawczym, w ramach tygodniowego wymiaru godzin, prowadzi się naukę języka polskiego w wymiarze nie niższym niż 6 godzin tygodniowo.
Okres nauki ucznia w oddziale przygotowawczym trwa do końca roku szkolnego, w którym uczeń został zakwalifikowany do oddziału przygotowawczego z tym, że okres ten w zależności od postępów w nauce ucznia i jego potrzeb edukacyjnych może zostać skrócony albo przedłużony, nie dłużej niż o jeden rok szkolny;
- 3) dodatkowych zajęć wyrównawczych z danego przedmiotu organizowanych nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy dla uczniów, w odniesieniu do których nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne z danego przedmiotu stwierdzi konieczność uzupełnienia różnic programowych z tego przedmiotu. Zajęcia są prowadzone indywidualnie lub w grupach, w formie dodatkowych zajęć lekcyjnych z tego przedmiotu, w wymiarze 1 godziny lekcyjnej tygodniowo.

Osoby niebędące obywatelami polskimi, w tym obywatele Ukrainy, mają prawo do:

- 1) pomocy osoby władającej językiem kraju pochodzenia zatrudnionej w charakterze pomocy nauczyciela, udzielana nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy;
- 2) pomocy asystenta międzykulturowego, który diagnozuje etapy szoku kulturowego i bariery adaptacji i integracji oraz podejmuje działania zapobiegawcze i naprawcze:
 - rozpoznaje językowe i kulturowe trudności w procesie adaptacji, włączania i integracji w wielokulturowej społeczności szkolnej.
 - współpracuje z rodziną i kadrą szkoły w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy, wykluczenia i dyskryminacji.
 - wspiera spójne funkcjonowanie wielokulturowej społeczności szkolnej.

Na warunkach dotyczących obywateli polskich z nauki w publicznych szkołach dla dorosłych, publicznych branżowych szkołach II stopnia, publicznych szkołach policealnych, publicznych szkołach artystycznych, publicznych placówkach i publicznych kolegiach pracowników służb społecznych oraz z kształcenia ustawicznego w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych korzystają:

- 1) obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, a także członkowie ich rodzin posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu;

⁵ Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

- 2) osoby pochodzenia polskiego w rozumieniu przepisów o repatriacji;
- 3) osoby, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) osoby posiadające ważną Kartę Polaka;
- 5) osoby, dla których uprawnienie takie wynika z umów międzynarodowych;
- 6) osoby, którym nadano status uchodźcy, oraz członkowie ich rodzin;
- 7) osoby posiadające zgodę na pobyt tolerowany;
- 8) osoby, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, oraz członkowie ich rodzin;
- 9) osoby, którym udzielono ochrony uzupełniającej, oraz członkowie ich rodzin;
- 10) osoby korzystające z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 11) osoby, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;
- 12) osoby, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt czasowy⁶;
- 13) osoby, które ubiegają się o udzielenie ochrony międzynarodowej, oraz członkowie ich rodzin;
- 14) osoby, które posiadają kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", wizę Schengen lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Osoby niebędące obywatelami polskimi niewymienione powyżej mogą korzystać z nauki w publicznych szkołach dla dorosłych, publicznych szkołach policealnych, publicznych szkołach artystycznych, publicznych placówkach i publicznych kolegiach pracowników służb społecznych oraz z kształcenia ustawicznego w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych:

- 1) jako stypendyści otrzymujący stypendium przyznane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 2) jako stypendyści otrzymujący stypendium przyznane przez organ prowadzący szkołę lub placówkę, przez dyrektora szkoły lub placówki;
- 3) na warunkach odpłatności.

Warunkiem korzystania z nauki w publicznych szkołach policealnych oraz niepublicznych szkołach policealnych jest przedłożenie certyfikatu znajomości języka polskiego co najmniej na poziomie biegłości językowej B1.

Należy zauważyć, że włączanie dzieci i młodzieży, obywateli innych krajów do polskiego systemu oświaty niesie obopólne korzyści. Dzieci i młodzież niebędący obywatelami polskimi, uczęszczając do polskich szkół, poznają kulturę i język polski oraz przyswajają normy i zasady społeczne obowiązujące w Polsce. Szybkie i efektywne włączanie ich do polskiego systemu oświaty oraz ich integracja przyczynia się do spójności społecznej.

Z poważaniem

Magda Witan
Zastępca
/ – podpisano cyfrowo/

Dyrektora

⁶ w związku z okolicznością, o której mowa w art. 127, art. 137a, art. 159 ust. 1, art. 176 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach* (Dz.U. z 2025 r. poz. 1079).